

FELTÁMADT KRISZTUS, VIGADJUK!

Öntök asszonyt lányával, várok tojást párjával – szavalja Húsvét hétfőjén az apró és a meglett férfinép, és csöppnyi harmatot, parfümöt vagy vedernyi vizet önt az iruló-piruló kislányok, a viruló nagylányok és a derülő asszonyságok fejére. S láss csodát, mindenki szebb lesz a locsolástól, hiszen együtt örül kertész és rózsaszál, az öröm pedig megszépít. Nincs még egy ilyen vidám ünnepünk!

A kibőjtölt, megérdemelt öröm mindig mélyebb, igazabb az ölünkbe pottyantnál. Vacogtunk egész télen át, s lám, meleg sugarak ölelnek: rügyezik, újul a természet s a kedvünk. A hosszú böjt után jólesnek az ünnepi finomságok. A feladattal, munkával tele tengernyi hétköznapi után szárnyat ad lelkünknek az ünnep.

Ne „kellemes” Húsvétot kívánjunk. Jézusnak sem volt kellemes a keresztút, amin a gonosszal szövetkezett város korbácsolta végig. Gondolkodj, milyen áldozatot vállalhatnál, ha nem is hozzá mérhető, de bármily kicsit, emberi erőd szerintit, hogy ne érezze úgy, hiába szenvedett.

Amikor a régi magyar falu Húsvétjáról mesélek nektek, nem elavult néphagyományt ébresztgetek, hanem életvizet

hozok, s mutatom, merre lelitek a forrást, hogy ti is meríthessetek.

A régieknek nem kellemes volt a Húsvétjuk, hanem hittel és jelképekkel teli, rendezett és boldog. A készülődést és az ünnepet egyaránt szertartások szabályozták, amelyeket mindenki ismert, betartott. Minden háznál ugyanúgy készültek az ünnepre. A nagyhétfői napjain nem a nagyáruházakba, hanem templomba sietett a falu.

Nagycsütörtökön elhallgattak a harangok, otthon eloltották a tüzet, a templomban a gyertyákat. Egyetlen gyertya fényénél virrasztottak. Nagypénteken feketében, szigorú böjttel gyászolták a Megváltót. A böjt áldozatától, az imától megtisztult a lélek, az asszonyok szorgos keze nyomán ragyogott a frissen meszelt ház, a lúgban szapult ing, a felsepert udvar, a virágoskert a ház előtt.

Nagyszombaton megszóltak a harangok, velük dobbant a lélek is: van remény, feltámad Krisztus! A gyógyító erejű szentelt vízből, a reménytől izzó szentelt tűz parazsából mindenki vitt haza. Ismét fellobbant a láng a családi

tűzhelyeken. A külső-belső tisztaságban sült a friss kenyér, a kalács, a bárány, főtt a sonka, s festették, hímezték tucatszám a Húsvét legfontosabb jelképét, a pirostojást.

3000 éves egyiptomi piramisban piros, 1500 éves avar sírban karcolt-hímes tojás héját találták meg. A tojás a kerek világ, az élet, a termékenység ősi jelképe. A kereszténységben új tartalommal gazdagodott: a sírjából feltámadó Krisztust idézi, piros színe pedig Jézus értünk kiontott véréét.

A legenda szerint ezért adott át egy pirostojást Tiberius császárnak a Jézus feltámadása után Rómába siető Mária Magdolna. Ezt ajándékoztak egymásnak már az őskeresztények is Húsvét reggelén, és ez volt az egyetlen húsvéti ajándék a régi magyar falvakban is. A keresztyszülők keresztgyermeküket, a komák egymást, a lányok a locsolkodó legényeket ajándékozták meg, de pirostojást tettek a komatálba is, amellyel sírig tartó barátságot fogadtak egymásnak a serdülő leánykák.

A kezdetben csak pirosra festett, később színes, hímes, rajzolt, írókázott, karcolt,

batikolt, rányomtatott szírommal, levéllel ékesített húsvéti tojás vidékenként változott, s bár évente csak egyszer készült, külön népművészeti ággá alakult. Nem vaktában rajzolták rá a mintákat, mint manapság tesszük, hiszen mint minden népi díszítőelemnek, a tojásrajznak is jelentése és neve volt. A 2–3. oldalról néhány gyimesi tojásmintát tanulhattok meg, de ugyanilyen régi és gazdag a hétfalusi írott-tojás hagyomány is.

Törekeny érték, mégis igyekeztek megőrizni a következő húsvétig, de néha egy életen át a mátkától kapott hímes tojást. De a pirostojás elfogyasztása is jelképes szertartássá mélyült. Húsvétvasárnap hajnalán ünnepi szóttessel letakart kosárban vitték az asszonyok a templomba a tojást, sonkát, kalácsot, hogy megszentelt eledel kerüljön a család asztalára az ünnep reggelén. A szentelt tojást a férj kettévágta, felét ő, felét a felesége ette meg azzal a mély fohással, hogy soha el ne tévedjenek egymástól, szövetségük erős, házasságuk kerek maradjon.

Ha csak ezt az egy kis szertartást sikerülne visszahoznunk Húsvétunkba, épebbek lennének családunk, méltóbbak volnánk Jézus áldozatához, és fényesebb lélekkel énekelhetnénk: *Feltámadt Krisztus, vigadjuk!*

Zsigmond Emese

Eledelszentelés
Csíkszeredában,
2012-ben

Februári megfejtések: A suba is, a szűr is védte a pásztort a hideg, a szél, az eső ellen, árnyékot tartott, ülőalkalmatosság, derékalj, takaró vagy párna volt. **Nyertesek:** a **szatmárnémeti** A. Popp Líceum III. B osztálya; a **székelyszáldobosi** IV. B osztály; lőrincrévi olvasóink.

